

Václav Hájek z Libočan

VÝBOR
HISTORICKÉHO
ČTENÍ

ODEON

než svatý Petr apoštol, přitom také vychvalující přijímaní pod dvojím způsobem. Císař zasmáv se odpověděl: „Milí Čechové, nechte toho nyní, neb víte, že zde není koncilium položeno, měli ste to v Konstanci mluvíti. Jakož žádáte, abychom království české přijali, to chcme učiniti, protož skrze vás vašim Pražanům rozkazujem i prikazujem, dřív než my tam přijedem, aby oni kázali řetězy a sloupy, kteréž sú v ulicích, vykopati, bašty a sruby, kteréž sú udělali proti hradu po smrti krále Václava, rozbořiti na znamení, že se nám poddávají jako pánu svému, mnichuom a jeptiškám aby žádného protivenství nečinili až do příjezdu našeho, ouředníky, kteréž sú po smrti krále Václava, bratra našeho nejmilejšího, po zámcích královských zdělali, k své ruce je zavazovali, aby jich odtud odbyli, a kteréž my ustanovujem a již sme ustanovili, aby ti byli, a zvláště z Karlštajna Janek z Miličina, jinak z Kostelce, řečený Sádlo, aby postúpil, neb sme tu ustanovili Zdeslava Tluksu z Buřenic, jinak z Vrabí, věrného našeho milého, za purkrabí.“

Léta tisícého čtyřstého dvacátého

Jakž poslové přijeli a vuoli císaře Jeho Milosti oznámili, Pražané jako poslušní hned kázali sloupy vykopati a řetězy na rathouz vnositi a sruby i bašty rozbořiti a od toho času žádný nesměl volati „V sak, mniše, v sak“, a tu již počal býti nemalý strach na tábořích i na těch na všech, jenž se učení Viklefova přidržali, ale ti, kteříž z víry a vážně i také s náboženstvím přijímali tu svátost velebnú pod způsobem chleba a vína, uznavše, to že není proti zákonu Kristovu, než toliko proti řádu křesťanskému, nebyli strašliví, majíce tu naději, že při tom budou zůstaveni, a mnozí, kteříž byli z Prahy vyhnáni, zase se navracovali.

Téhož léta veliké a rozličné byly ruoznice v městech královských, neb někteří k tábořským

kněžím svolovali a někteří nechtěli a zvláště v Plzni. Tábořští pak byli bludní kněží, mnoho bludného sami sobě vymajšlejíce kázali, a zvláště v kraji klatovském a práchaňském nové příští Pána Krista oznamovali a že všickni, ktož se jich učení protiví, mají zahynúti, a ktož se přidrží sekty jich, ti toliko že mají býti zachováni v pěti městech tak jako někdy za dnův Lotových, totiž v Plzni, kterémuž oni říkali Slunce, v Žatči, jemu dali jméno Segor, v Lounech, jemu říkali Měsíc, v Slaném, kteréž jmenovali Hvězda, v Klatovách, jemuž jméno dali Záře, a tak krom těch pěti měst jiné všecky města, hrady, tvrze i vsi že se božským rozkázáním mají propadnúti, toho na potvrzení písma prorokuov svatých falešně vykládali a ty své duomysly a bláznovství rozpisovali po vsi české zemi a mnozí sprostní lidé, že to tak bude, tomu pevně věřili.

Roku toho také o masopustě páni někteří z strany tábořské sjeli se do Plzně, totiž pán Břeněk z Švihova, Jan Valkoun z Adlaru a Jan Žižka i jiní mnozí a vyhnali některé měšťany z Plzně a zvláště ty, kteříž učení Viklefovo a loupeže táboruov v ošklivosti měli, a on Břeněk s jinými, mnichy z města vyhnavše, klášterské klenoty pobrali a zloupivše plzenské kláštery odjeli a tak příměří s královú Žofí učiněné zrušili, a to vše dalo se puovodem některých kněží a zvláště Václava Korandy, kterýž při loupení klášteruov byl jako hajtmánem. Bohuslav pak z Švamberka a králová Žofia sebravše lid k obležení Plzně jej poslali, a když uznal Žižka s svými, že práv nebude a tu že se neobrání, nočně se všickni pryč vykradli a Plzenští lid králové a páné Švamberkův do města pustivše při křesťanské víře zůstati slíbili a od té chvíle více pana Žižky do Plzně nepustili a vyhnáným měšťanuom všecky navrátili jich domy i statky.

Času toho přišli listové od císaře Zigmunda do Prahy k purgmistru a konšelům, také listy k nejvyššímu purkrabí pražskému a k jiným

Města v Čechách
měla se
propadnúti

Žižka zloupil
plzenské kláštery

Sádlo ouředník
na Karlštajně,
Tluksa z Vrabí

ouředníkům, aby viklefuom a táboruom žádné vuole nedali, ale aby je trápili, a mohú-li, aby je vykořenili a zkazili, ač chtú-li, aby ta země byla zachována v své celosti a k zkáze nepřišla.

Toho také roku kněz jeden tábořský, jménem Vaníček, a nějaký žák, jenž býval zvoníkem, jménem Hromádka, smluvivše se s nějakým Janem z Bydlína a s Janem Smolínem, pojavše nemalý počet těch táboruov a sedlákuov, i šli do jednoho lesu a tu se tajili tak dlouho, až by svouj čas uzřeli, v kterémž by mohli dobytí toho města, jenž slulo Oustí Sezemovo. A když bylo outerý masopustní, lidé v tom městě byli (na žádného péče nemajíce) veselí, a ráno v středu dlúho ležali, a když byly brány odevřeny, toť táboři do města vskočili a lidi v něm nemilostivě jímali i mordovali. Někteří pak téhož města obyvatelé přes zdi utíkali a táboři se o jich statky dělili, a tak toho dne všeho se zmocnili města. Po několiku dnech táhli k zámku Hradišti, kterýž tíž Sezemové z Oustí držali, a jeho v šesti dnech dobyli a hned jej poručili a dali Prokopovi z Kamenice. Druhý pak tajden v postě, navrátivše se od Hradiště do Oustí, všecko to město vybrali a nic v něm nenechali a vyvedše z něho své ženy a děti, i zapálili, a tak všecko z gruntu vyhořalo. A oni táboři hned při tom zámku Hradišti sobě byt na té hoře strojili a město zakládali a dali jemu jméno od svého jména město Hradiště hory Tábor aneb na hoře Tábor a potom odtud veliké škody vši české i moravské zemi činili.

Toho času postního císař Zigmund byl v městě Vratislavi a byl při něm posel papežský Fernandus. Jeden pak z měšťanův pražských, nevím jakú potřebú sa veden, jel z Prahy do Vratislavi, jemuž bylo jméno Jan Krása, příjmím Věnečník, a ten chodě po městech rozsíval artikule a bludy Viklefovy a haněje koncilium konstantské, také i císaře, a to v tom, že by mistru Janovi z Husince glejtu nezdržal, ale dav mu glejt, kázal jej upáliti. Když taková věc přišla k císaři, kázal jej jíti a dáti do vězení. Nazajtrí

poslal k němu, aby těch věcí nechal, koncilium a císaře nehaněl a lidi v tom slavném městě vratislavském nebúřil a nesvozoval; to chce-li učiniti, že císař jako pán milostivý káže jej hned z toho propustiti vězení. A on vyslyšav k sobě poselství odpověděl: „Pověztež té šelmě, že já to světle pravím, že mistr Jan Hus nespravedlivě na smrt odsouzen rozkázáním císařovým, a to mluvití budu, dokudž stačí mého života.“ Císaři když taková jeho nezbednost oznámena byla, kázal jej po městě koňmi smýkati a potom upáliti.

Vše toho roku, na den Zvěstování Panny Marie: Břeněk Švihovský a Valkoun z Adlaru a Jan Žižka, majíce nětco drahně lidu tábořského toho divokého a sršatého, táhli k Sudoměři, chtějíce tu škodu učiniti. I sebrali se na ně mincmajstr z Hory Kutny, Petr z Štermberka, toho času mistr převorství strakonického, a Václav z Leštna; u jednoho rybníka se potkavše snažně se bili a tu zabili Břeňka Švihovského, a ta bitva trvala až do západu slunce, a tu Žižka utečením život zachoval, ač někteří po něm se prudce pustivše hnali, však on, že měl kuoň rychlejší, ušel až do lesuov a tu kuoň pustiv pěšky do hor pospíšil. A mincmajstrovi, také i páně strakonického mnoho Břeňkových zbili, a Žižkovy některé zbili a jiné zjímali; věznův bylo z roty Žižkovy šedesát a tři a ty mincmajstr do Hory pojal a všechny spolu v jedné šachtě je pohřbíti rozkázal.

Téhož léta někteří kněží pražští velmi lidu ke zlému pozdvihali, a zvláště nějaký kněz Jan, kterýž byl kazatelem v klášteře Panny Marie, kdež slove u Sněžné Matky boží, jinak Na písku, v Novém Městě pražském. Ten byl mnich z kláštera želevského, kterýž toho času postního kázal na Zjevení svatého Jana, ten také vychvaloval učení Viklefovo, chtě se tím lidu zalíbíti, i haněl císaře, pravě, že on ten jest drak ryšlavý, o kterýmž píše svatý Jan v svém Zjevení. To slyše lid obecný pražský, všickni k němu na kázaní běželi a slyšíce to, čehož pravě

Krása věnečník
upálen

Žižka poražen
u Sudoměře

Kněz Jan,
kazatel u Matky
boží Sněžné

Oustí Sezemovo
dobyto

Město
na hoře Tábor

neslychali, vychvalovali jej nad obyčej, ač v něm žádné nebylo umění, toliko sama všetečná výmluvnost. Někteří pak méně moudří jeho žvaní a bouření slyšice pravili, že chtí vedle té jeho řeči své statky i svá hrdla složit.

Při tom času Vratislavští a jiní Slezáci slíbili císaři, že chtí znamenitú učiniti pomoc na Čechy, neb to již světle uznáno bylo, že někteří Čechové a zvláště Pražané měli císaře v podezření, jako by jich byl úhlavní nepřítel, pilně se proti němu, také proti té pomoci puntovali a na tom zuostali, aby najprv ty všechny, ktož sú pod řádem a správú kostela římského a s nimi se v přijímaní pod dvojím způsobem nesrovnávají, vyhnali a z sebe je vyplenili, a oni to slyšice mnozí nočně a někteří ve dne na zámek svatého Václava a jiní na Vyšehrad se s ženami, s dětmi i statky obrátili a vystěhovali, a to proto, neb ti zámkové ještě k ruce císaři držáni byli a příměří mezi týchž zámkuov držitelí a Pražany až do svatého Jiří bylo učiněno.

Téhož léta v neděli Květnú farářové pražští a zvláště ten mnich zákona premonstratského, jenž kázal u Matky boží Sněžné, mnoho sú mluvili na kázání o Zigmundovi císaři, že jest český nepřítel a že chce přijímaní kalichu božích zkaziti a zahladiti. Pražané, jenž se na ten čas kázáním kněžským více než bylo toho potřebí spravovali, slyšice takové řeči způsobili sobě hajtmany v Starém Městě dva a v Novém dva a těm klíče rathouzské od privilejí i od pokladuov poručili a města pražská moc dali spravovati a poslušenství jim činiti slíbili, nadto pak přidali jim v Starém Městě čtyřicet osob z souseduov a v Novém Městě tolikéž, aby jim byli k radě a k pomoci, a na to týmž ouředníkům, že jich poslušni budú, dali listy pod pečeti městskými.

Roku toho Jan Žižka, sa správci a vůdci učiněn toho lidu táborského, kteřížto na ten čas zakládali a počali domů na hoře Tábor stavěti, v Veliký pátek pojav ten lid sršatý, jenž byl hotový k vylévání krve křesťanské,

táhl s nimi k zámku a k městečku Vožici a přitáhše nočně a tíše probořili plaňky, jimiž bylo městečko oplaňkováno, a zapálili na několikero a hned mordovali a tu mnoho zoldněřův císařských zbili a koně jich pobravše na nich jezdili, a tu Žižka najprvé z pěších jízdných sobě nadělal a hrad ten Vožici kázal rozbořiti.

Vše při tom času, v středu po slavnosti velikonocní Pražané ponuknutím těch neřádných a bouřlivých kněží, tak staroměstí jako novoměstí, kázali dělati příkopy velmi hluboké mezi Novým Městem a Vyšehradem proti Botiči, obávajíce se císaře, aby jim z Vyšehradu škody nečinil. Hajtmané a jiní obyvatelé sšedše z Vyšehradu mluvili k nim: „Milí páni Pražané, nehradte se od nás příkopy, ale raději držte se pána svého císaře a s ním pokoj zachovajte.“ A oni pravili: „Ne tak nám naši kněží radí.“

V neděli pak Provodní táboři vyvolili z sebe čtyři hajtmany, Mikuláše z Prahy vypověděného, jenž měl přijmí Hus, a Jana Žižku jednovokého, Zbynka z Bochova a Chvala z Řepice a nazajtří hned táhli k jedné přepěvné tvrzi řečené Sedlec, na níž byl Oldřich Sezema, pán někdy města Oustí, a hned jí toho dne dobyli a Oldřicha pochytivše porazili a cepami jej jako snop mlátili. A zabivše jej a do své vuole beze vsí příčiny se jeho namlátivše, po smrti obě nohy jemu utáli, potom jej na oheň uvrhli, a sami nad ním kati byvše, tělo jeho všecko spálili, klenotuov mnoho kostelních, to jest kalichuov a monstrancí tu nabrali, neb je byli lidé, tu nadějíce se bezpečnosti, snesli, a tvrz zapalivše rozbořili; a kterýchž tu dobyli, všechny zbili, tak pod obojím způsobem jako pod jednu, krom šesti výborné postavy pacholkuov zanechali. I řekl jim Žižka: „Nuže, bratří milí, který z vás chce život zachovati, setni jiných pět!“ I učinil tak jeden z nich, jménem Havel Pinta, a stáv těch pět mužův ihned se táboruom připojil

Hrad Vožice
rozbořen

Příkop
mezi Prahou
a Vyšehradem

Sedlec tvrz
rozbořili táboři
a pána
umlátili cepami

Pražané ty,
kteří pod jednu
způsobú přijímali,
vyhnali

Kazatelové
haněli císaře

a obrátiv se s nimi na Hradiště, při nich jako statečný rytíř zuostati slíbil a toho na potvrzení hned nazajtrí z kalichu božího přijímal.

Čeněk
z Vartmberka

Toho času Čeněk z Vartmberka, jenž slul Veselický, z vuole a z rozkázání císaře Zigmunda uvázal se v hrad svatého Václava a ty všechny, kteříž obyčej měli pod dvojím způsobem přijímati tělo a krev boží, sehnal z zámku a nenechal na něm než těch, ktož pod jednou přijímali. Pražská obec když o tom uslyšala, velmi to těžce vážili.

Klášter milevský

Na den svatého Jiří táboři uradivše se vyšli a vyjeli a táhli upřímo k Milevsku a tu oblehli klášter ten zákona premonstratského a jeho pilně dobývali, ti ovšem, kteříž na něm byli, statečně se brániti počali, ale však takové příhody prvé nepředzvěděvše, nikoli se obrániti lidu tomu vzteklému nemohli, ale dočkavše noci pryč se rozkradli a oni vybravše klášter jej zapálili.

Při tom času Čeněk předpověděný počal hrad svatého Václava hojnou špízí opatrovati a zdi probořené opravovati. Pražané ovšem a zvláště konšelé na to nic nedbali, ale ta rota bouřlivá, kteráž byla v Praze, poslali k němu, aby neopravoval a od toho díla přestal, pakli se bude chtít před nimi hraditi, že oni naň chtějí hned táhnúti, a on obávaje se jich moci pravil, že se před nimi nehradí. Hned toho dne poslali k němu, aby jim pověděl, chce-li z kalichu přijímati čili nic, a on toho se poselství ulekl a dal odpověď, že chce rád, ale že se jemu nezdá toho tak nevázně učiniti, než v čtrnácti dnech že chce to skutkem vyplniti, a oni hned zase poslali žádající, aby jim toho zámku postoupil, a on odpověděl, že to chce učiniti a ten den čtrnáctý že chce přijímati i postúpiti, ale aby oni jemu nebránili obilé a jiných potřeb vézti na zámek, a oni dali jemu v tom povolení, ale však v tajné radě na tom zuostali, aby čtrnáctého dne, když přijede do Prahy přijímati, jej zabili a hradu se zmocnili. Vtom rychle poslal k Zigmundovi

posla tajného, jemu to oznamuje. Císař bez meškání poslal Viléma Zajíce a Arnošta Flašku, kteříž od téhož Čenka na místě císařském ten zámek v svú obranu přijali. Pražská obec o tom uslyšavše velmi se na Čenka rozlítili, protože jest té smlúvy nevykonan, vzavše plátno, na něm jako na korúhvi kázali jeho erb namalovati pod kloboučkem a kázali to pověsiti prostřed ryňku na praněři; a potom byla o to smlúva učiněna mezi týmž Čenkem a Pražany, hledaj toho léta tisícého čtyřstého dvadcatého prvního, korouhev z praněře složena.

Erb na pra: čí

Hned po vyšlém příměří, to jest po svatém Jiří, Pražané oblehli čeled císařskou na Vyšehradě a tu ležali osm dní a byli by hned Vyšehradu dobyli, by tu byli málo déle poleželi, neb sú žádné stravy neměli na zámku, ale oni, bojíce se nějaké příhody, i odtrhli a do Prahy se obrátili a nazajtrí hned veliké množství na Vyšehrad špíze dodáno, a tak se císařští tam pevněji zavřeli, chtěíce se Pražanuom, pána svého nepřáteluom, snažně brániti.

Vyšehrad najprv
od Pražanuov
obležen

Vše toho roku: v sobotu před slavností svatě Trojice někteří z pražské obce, vytrhše se tak bez hajtmána a bez šiku, běželi k hradu svatého Václava, chtěíce jeho dobytí, i počali vrat a mřeží sekati. Ti, kteříž vnitř byli, na ně se obořivše hnali je až na Pohořalec a ženouce je na sedmdesát jích zabili. Ti pak odehnaní položili se na Pohořalci a nazajtrí, to jest na den svatě Trojice, když slunce vzházeti počalo, klášter břevňovský a strahovský dopálili a rozbořili. To vidúce někteří ještě v Praze pozuostali, sebralo se jích okolo sedmi set a ti všickni táhli k hradu svatého Václava pospíchající a položili se na placu před branou, kteráž jest na východ slunce, a tu kázavše přiněsti řebříky počali pilně té brány dobývati. Ale ti, kteříž na zámku byli, všickni se k té bráně a k Černé věži sběhli a tu se statečně kamením a střelbou bránili. Vtom přihodilo se, že Jan Žižka jel toho času z Plzenska do

Klášter
břevňovský
a strahovský

Prahy, maje toliko třidcet jízdných, a když uhlédal z Bílé Hory, ano klášter břevňovský hoří, nebyl toho nevděčen a příjem na Pohořalec nalezl tu některé z své roty, ani velmi pracují, boříce klášter strahovský. Někteří pak z nich rádi jej uhlédali a poctivě vítali, pravice: „Bratře Jene, kterak se to tobě líbí, že jsme těch božích krčem a těch božích bláznův potrestali?“ A on, ukázav na kostel svatého Víta na hradě pražském, řekl: „Proč jste pak toho stříhance nechali?“ A oni řekli: „Věcra chtěli jsme to učiniti, ale byli jsme odtud ukrutně odehnáni, jistě věz, bratře, dostane-li se ten Vítek v naše ruce, žeť tu nezůstane kámen na kameni.“ Žízka zasmáv se jel upřímo do Prahy. Vtom příběhl jeden oznamuje, že někteří z Pražanuov leží, dobajvajíce brány hradské východní, jinak dolejší, a ti, kteříž brání, že jsou se všickni tam obrátili. To slyšice ti, kteříž byli na Pohořelci, rychle pospíšivše běželi a bránu mocnú rukú vyrubavše do hradu vešli a vběhše na kostel počali těch krancuov a pavlačí nad kaplú svatého Václava kladiivy a palicemi bítí, chtěice ten všecken kostel obořití. Toť sladovníci pražští z Starého Města puovodem nějakého Maříka, jenž slúl Jehňátko, a Václava, přijmím Panoše, sebravše se pod praporec rychle táhli k bráně východní a vskočivše do hradu, hned Jiřík Prstek, jenž byl starším v řemesle sladovnickém, vzkřikl na ty boříče a řka: „Nebořte, nebořte!“ A jeden z nich, jménem Tomáš Brusina, stoje na krancu odpověděl: „Nerozkazuj, pakli chceš rozkazovati, přistup sem blíže!“ A Jiřík napav kuši i řekl: „Bratře, neboř,“ a on vždy přestati nechtěl. Jiřík smieřiv k němu uhodil jej šípem v bok a on upadl doluov po hlavě a jiní přestavše od toho díla všickni doluov pospíšili a sladovníci je z zámku vyhnali. Vtom někteří příběhše od brány dolejší počali se proti sladovníkuom šikovati, ale oni volali: „Svoji jsme, však jsme nyní tento kostel od zboření obránili.“ Žoldnéři hradští to vidúce učinili jím poděkování a ctili

Kostel pražský
bořen

Sladovníci pražští
obránili kostel
svatého Víta

je dobrými víny rakúskými i uherskými, a jakž sladovníci vyšli, zatarasovavše vrata a dobře je osadivše k bráně dolejší se obrátili. Ti pak, kteříž brány dolejší dobývali, majíce zprávu, že královna Žofia skrze pomoc pána z Rožmberka dávno předtím z zámku svatého Václava se nočně vykradla, od toho dobývání přestali, ale znamenavše, že domové ti, totiž duom knížat saských a duom arcibiskupuov, též i biskupa litomyšlského, jsou dobře lidem z strany králové Žofí osazeni, i poslali tam zrádné paliče, kteříž oheň tajně položivše všecko Menší Město pražské vypálili, též i klášter Panny Marie konec mostu i klášter svatého Tomáše. Potom nazajtrí, to jest v pondělí, vypálili klášter svaté Marie Magdalenské a klášter plaský a odtud navracující se spálili, vybrali a zbořili klášter svatého Klimenta, klášter svatého Františka, klášter svaté panny Barbory, klášter svatého Benedikta, klášter svatého Ambrože, klášter svaté panny Kateřiny, klášter karlovský, klášter botičský, potom mnohým bohatým měšťanuom domy, sklepy i truhly vybíjeli. Někteří dobří lidé, ač toho, co se tu dalo, velmi litovali, ale že dopustivše se zlému tak velmi rozmoci, již toho neviděli kterak přetrhnúti.

Téhož léta ohněm domácím vyhořalo z gruntu město Bydžov v neděli den svatého Víta a pro přílišnú prudkost větru a plamene mnoho lidu shořalo.

Času toho Hynek Krušina, sebrav lidu v kraji hradeckém u Třebchovic okolo osmi set, a tu byl kněz Ambrož a kněz Matěj Lupáč jako hajtmané a s nimi jiní mnozí té sekty kněží, i táhli k klášteru Hradišti a dobyli jeho šturmem a všecko, což v něm bylo, vybrali a klášter i městečko vypálili a odtud hned táhli k Praze na pomoc Pražanuom proti císaři a hned přitáhše šturmovali k hradu svatého Václava a tu jích mnoho zbito u toho šturmu, že jích málo zůstalo, a Krušina byl tu škodně postřelen.

Při slavnosti pak svatého Jana císař přijel

Klásterové
spálení
od Pražanuov

Krušina bit
v šturmu
u pražského hradu

Císař Zigmund
přijel do Hory

do Hory a tu obeslal k sobě Pražany, jím rozkazuje jako dědic a pán království českého i prikazuje, aby všickni Staroměstí svú zbroji všecky vnesli na hrad svatého Václava a Novoměstí na Vyšehrad a sloupuov ouličních, kterýchž jsou ještě nevykopali, aby je všecky do konce vykopati dali a řetězy též nárožní aby tam donesli; toho jestliže neučiní, že jím žádné nechce učiniti milosti. Poslové to slyšíce do Prahy se navrátili a tu vuoli císařskou oznámili obci a tím větší učinili rozbroj, neb hned kázali více dvakrát než prvé nadělati sloupuov, než jích prvé bylo, i řetězuov, též i rozličných v uličech šraňkuov. A hned k táboruom poslali, byla-li by jím toho potřeba, proti císaři aby jím na pomoc byli, a oni to slíbili učiniti.

Toho času sešlo se veliké množství lidu sedléského na jednu horu, kteráž jest mezi Ledčem a zámkem Lipnicí, a dali té hoře jméno hora Oreb a sami se Orebští jmenovali, mezi nimiž nejvíce bylo uhléřuov. Horníci to slyšíce a zvláště erckaufeři nemálo se ulekli a poslali k těm uhléřuom, jích žádajíce, aby takového zahálení před sebe nebrali a jích uhlím nemeškali, a přitom hanykéřuom poslali veliké dary, jich prosíce, aby lid ten zase vedlé svých ouřadův k dílu obrátili a uhlé k horám do hutí vézti rozkázali, že jím chťi za uhlé dobře platiti. To slyšíce mnozí, jenž byli dělnější, navrátili se do svých příbytkův, jiní pak a zvláště ti, jímž bylo mílo zahálení, znamenavše, že jích ubajvá, povolavše kněze Petra, faráře z Ledče, aby nes před nimi tělo boží v monstrancí, jemu rozkázali, a oni šli za ním zpívajíce, kteříž umínili jiti až k táborskému Hradišti. Tu jeda císař z Hory potkal se s nimi a přezvědév, kdo jsou, kázal na ně svým jízdným udeřiti a všecky je zbíti a oni to vidúce statečně se brániti počali. Ale že jízdným v lese s pěšími těžké potajkaní, zastřelivše z kuší a z lukuov pěších okolo čtrnácti a přitom knězi Petrovi jeden z Uhruov šípem hlavu prostřelil, kterýž tu hned padl i s monstrancí a umřel, pryč jsou jeli. A Vávra, rychtář

Orebští kázali
nositi před sebou
tělo boží

Kněz zastřelen
s monstrancí

z Zahrádky, vzav monstrancí tu dřevěnou i s tělem božím, nesl před nimi poctivě, až k táboruom přitáhli. Někteří ovšem mnozí na té cestě se z toho houfu rozkradli a do svých příbytkuov k ženám a k dětem se navrátili.

Císař, maje nemalý počet lidu, položil se s ním nad Zbraslaví a odtud poslal do říše, od Němcuov žádaje proti Čechuom pomoci, a oni přijavše žádost přiřkli jemu pomoc jako pánu svému učiniti bez odtahuov, jakož pak i učinili. Pražané, říšanuov se obávajíce, poslali k táboruom, jich žádajíce za pomoc a slibujíce, že chťi věřiti i činiti tak, jakž oni rozkáží. Táborové přijavše to vděčně, rychle osadivše Hradiště hory Tábor, táhli k Praze pospíchajíce, a když přišli k Benešovu, obyvatelé toho městečka, jích se obávajíce, k sobě do městečka pustiti nechtěli, pokrmuov ovšem a jiných potřeb dali jím ven bez nedostatku. Táborové, toho nejsúce vděčni, posly své pro chleby a pro jiné potřeby do městečka posílajíce, tajně to zpusobili, že byl oheň vskrytě položen, a tak výborný klášter i kostel farní, přitom několik domuov vypálivše, ráno se odtud hnuli a položili se u Poříčí vedlé vody. Císař o nich uslyšav poslal na ně čtyři houfy svého lidu. Jednoho houfu byl hajtmanem Václav z Leštna a druhého Petr Štermberk z Konopiště, třetího Janek Svidnický a čtvrtého Albrecht z Donína. Ti houfové k ním se přiblíživše počali z kuší na tábory velmi zhusta střéleti, ale znamenavše místo nepřístupné proto, neb bylo mnoho hustého křoví, v kterémž jízdni neměli takové jako pěší bojovati svobody, a pováživše, že by od té chasy na svých koních vzali nemalú škodu, i nechavše jích odjeli.

Císař toho času hnul se od Zbraslavě a položil se nad Bruskou na Letni a tu svých pomocníkuov očekával. Pražané pak, svého pána nemilostivého tu tak blízko majíce, v nemalém byli strachu a by v tábořích nebyla naděje, byli by se jemu dali na milost, neb Uhří císařští kratochvíl sobě činíce z svých lukuov šipkami

Klášter benešovský
vypálen

Páni se o tábory
nesměli pokusiti

z Letně až na pražský rynek přes řeku dostřelovali, však žádné neučinili škody. Vtom tábořská čertovina k Praze s kušemi, s sudlicemi a s palicemi se přiblížila a kněz jejích, jménem Martínek z Miličina, šel před nimi, nesa v proštípě tělo boží z příčiny té, aby mohlo ode všech býti vidíno, a šli jako s procesí. Pražané také vzavše tělo boží do monstrancí vyšli proti nim, slavně je vítajíce uvedli do Prahy a z jejích příští velmi se radovali.

Roku toho také Žatečští, Lounští a Slanští, kteříž také tím učením tábořským byli nakvašeni, sebravše se spolu u Smolnice, odtud táhli k klášteru, kterýž slove Porta apostolorum, jinak Postoloprty, a přiloživše se k němu silně jeho dobývali, a nemohúce jeho dobytí, šípy ohnivými stříleli tak dlouho, až zapálili, a tu všecko, což v něm bylo, shořalo, kalichové, ornátové a kníhy, neb jích tu bylo velmi mnoho. Odtud pak hajtmané jích Půta, Záviš Bradatý a Obrovec a kněz Petr, řečený Špička, vedli je k Praze proti Zigmundovi císaři Pražanuom na pomoc a na té cestě vybrali a vypálili tvrz výbornú Makotřasy a tu znamenitú škodu Petrovi kupci, jenž slul Meziřícký, učinili.

Toho času ženy těch táboruov vnově příšlých do Prahy spolu se sebravše i táhly jako vojensky pod praporcem k klášteru svatě panny Kateřiny v Novém Městě pražském a tu některé pozuostalé panny vyhnaly a čehož prvé Pražané nezbořili, to ony dopálivše rozbořily a rozmetaly. Při takovém jejích neopatrném díle štít kostelní prostřední se zbořil a těch žen, jenž zdi lámaly, sedm a dvacet tu přiřítíl a ty, kteréž počaly věže podlamovati kostelní, od té práce přestaly a utekly. Nazajtří pak příšedše počaly těch ženských těl zařícených dobývati, ale obávajíce se, aby se na ně ostatek toho štítu nesusl, toho díla zanechaly a věže také v své celosti zuostala. Ty pak ženy, nechavše toho boření, daly se v jiné dílo a tu všecky ženy tábořské, žatecké, lounské, slanské i pražské dělaly příkop od kláštera svatě panny Kateřiny až pod klášter

Tělo boží nosili
v proštípě táboří

Klášter postoloprtský
vypálen

Makotřasy tvrz
vypálena

Klášter svatě
Kateřiny ženy
rozbořily

slovanský k řece. A Pražané klášter slovanský i karlovský pevně osadili, bojíce se Vyšehradu.

Císař toho času hnul se od Prahy a položil se s svými Uhry a Němci a s Horníky na jedněch lukách pod Litoměřicí a oni Litoměřičtí činili jemu mnohá pohodlé a zvláště stravu a obrokem, kterýž jím věře vjel do jích města toliko ve dvacítí koních a tu byl poctivě ctěn, kterýž nejsa nepamětliv dobrodiní toho mnohými město to obdařil milostmi a užitky, a tu jemu bylo oznámeno, že Žatečtí, Lounští a Slanští zúmyslně se jemu ta města zprotivila; nemálo se tomu podivil a odtud hnul se s svými k Starému Boleslavi.

Při tom času, když byli v Praze táboří, Orebští, Žatečtí, Lounští, Slanští, jednoho dne svolavše obce Starého i Nového měst pražských, hajtmané nasadili koňseluov na rathouze a tu se všickni spuntovali a zapsali, aby se císaři Zigmundovi nepoddávali, a pokudž jích životuov stává, aby se jemu protivili, jeho (ač byl pravý po otcí dědic a po bratru nápadník) do země a zvláště do Prahy, jenž jest stolice královská, nepouštěli a za pána ho nemívali, protože jest protivník božího kalichu; také aby kláštery bořili a žádným domuom božím neodpouštěli, kdež by se koli s nimi v přijímaní z kalichu srovnati nechtěli. A kněžím rozkázali, aby na den svatých Petra a Pavla apoštoluov všudy po všech kostelech oznámili, každý aby z kalicha přijímal, žádnú nepřipravú ani hříchý se nezastíraje; pakli by kdo zanetbal, že takovému neplatí než hrdlo. To slyšíce ještě neporušení křesťané, než by ten neřád podnikli a s takovými krve prolévači bez zповědi a svatého pokání tu velebnú svátost tak lehkomyšlně přijímali, raději opustivše statky i domy ven z města s pláčem vyšli, a tak okolo sedmdesáti v Starém Městě a v Novém tolikéž domuov pustých zůstalo. Kněží pak někteří a zvláště tábořští takové neřády velmi chválili a na ten čas zlí i dobří, všecko byli jednostajní křesťané krom těch, kteříž jsú z kalichu nepřijímali,

Císař ležal
pod Litoměřicí

Táboří nechtěli
než kostely hubiti

ty táboří za prokleté držali, a kteříž přijímali, by pak o tom žádně víry neměli, za bratry věrné byli přijímáni.

Času toho mistr Jakub, přijmím Školastikus, jenž byl někdy správce učení pražského a na ten čas kaplan kostela Panny Marie před Tajnem, ten dne jednoho učinil výborné kázání v témž kostele o poctivosti Pánu Bohu a o důstojnosti těla a krve Krista Pána pod způsobem dvojím a přitom kterak ta velebná svátost má vážně a poctivě od věrných křesťanův přijímaná býti srdcem čistým, zkroušeným a s náboženstvím, ne tak nevázně a lehkomyslně, jakž někteří činí. To slyšíce táboří zbouřili se a Pražany na to navedli, že jsou tomu dobrému mistru Školastikovi a knězi věrnému hned nazajtrí ven z Prahy kázali.

Toho času Vilém Zajíc z Hazmburku z lítosti kláštera postoloprtského sebrav nětco rytířského i sedlského lidu táhl s nimi a položil se na Slanské hoře a odtud do města střeleti rozkázal. Slanští to vidouce vyslali k němu, jemu se poddávající, kterýž přijav od nich přísahy do města vjel a tu jemu všickni slibovali, že chtí při řádu křesťanském zuostati. A toho na znamení kázali všecky kněží tábořské ven z města vyhnati a jiné řádné a křesťanské kněží do města i do kostela proboštského uvedli a v tom pořádku zůstati slíbili nyní i na věčné budoucí časy.

Císař hnul se s svými od Starého Boleslavi k Mělníku a odtud k Slanému a tu byl slavně od Slanských přivítán a přijat, ale on proto nemnoho jim věřil, aniž toho dne celého chtěl v tom městě zůstati, ale jel mezi své na pole a odtud obrátil se k hrádku, jenž slove Burglais, jinak Křivoklad, potom na Žebrák a na Točník, odtud na Karlštajn a na Nový hrad, vsudy ohleduje poklady od někdy krále Václava, bratra svého, shromážděné a sobě zůstavené; jel také i na Vyšehrad, a tu pobyv některý čas, jel na Zbraslav a tu kázal příkopy a záspy dělati, chtě tu svojo lid shromážděný položit.

Táboří pak i jiní všickni hosté pražští položili se na ten čas na Strahově a na Pohořalci i na Hradčanech, a to proto, aby nedali na hrad svatého Václava špiže dodati.

Roku toho také Pražané rozkázali všecko štěpí v zahradě arcibiskupově posekati proto, aby se tu nepřátelé, kteříž přes vodu do města stříleli, nemohli krajtí. A hned toho dne někteří bez vědomí konšeluov a starších z Prahy vyběhše několik domův nedaleko od kláštera spáleného svatě Marie Magdalenské vybrali a vypálili i rozbořili.

Téhož léta Oldřich z Rožmberka, vida takový nepořádek v tom přijímání, ani ti kněží tábořští s tou svatou obětí velmi nepořádně se obírají, někdy raným jitem a někdy při poledni i časem večerním posvěcují a lotrům, lotryněm zjevným všem napořád nerozdílně podávají a krve prolévači i zjevní morděři k tomu tak nevázně přistupují, i oznámil bratruom táboruom, že s nimi v tom neřádu déle býti nemíní, a hned jel na Žebrák k legátovi papežskému, a protože s tábory státi počal v tom bludu, žádal od něho rozhršení; a navrátiv se všem svým služebníkuom zapověděl, aby se žádný toho neřádu nedržel. Poslal také po všem svém zboží ke všem faráruom, aby hned po ten den podlé obyčeje tábořského nerozdávali, ale tak, jakž obyčej má římský i pražský kostel činiti, aby činili. A oni odpověděli, jakž jsou již počali učiti, kázati i činiti, že toho nemohú zjinačiti. I rozkázal je hned všecky zjímati a dáti do vězení, některé na Přibenice, jiné na Choustník, na Helfemburk, na Krumlov, na Rožmberk, na Nový hrad; někteří na půl léta seděli, pravíce, že jinak nemohú a nesmějí pro tábory činiti. Potom, krežíž nechtěli, kázal je pustiti, aby šli na Tábor a tam tak, jakž se jim líbí, rozdávali, a v svých farách řádné kněží posadiv, aby se křesťansky při svatě víře chovali, přikázal.

Při tom času Aleš z Vřeštova a Beneš z Mokrovous a Jiřík z Chvalkovic, sebravše mnoho lidu

Štěpí posekáno
v zahradě
arcibiskupově

Oldřich
z Rožmberka
nechtěl
s tábory držeti

Hradečtí
k táborům přistúpili

sedlského pod Kunětickú horú nad Pardubicemi, i táhli upřímo k Hradci Králové, ale oni Hradečtí to věduce, co oni chtějí, a majíce s nimi dávno srozumění, do města je hned bez odporu pustili a tu hned od kněze Ambrože vedlé obyčeje táborského ten celý den až do večera přijímali. Když bylo aspoň v hodinu nešporní, jeden z týchž měšťanův jménem Frána vzkřikl na kněze Ambrože a řka: „Bratře, ukrať toho rozdávaní, však časem večerním toho činiti nesluší.“ A on odpověděl: „Mlč, bratře, však jest Kristus po večeri svým učedníkuom rozdával.“ A on řekl: „Však některý ten nevážný lotr již dnes od tebe po čtvrté i po páté přijímal.“ I řekl kněz Ambrož: „Bratře milý, víš dobře, že nikdá dobrého dosti není.“ Frána jemu řekl: „A já vidím tu některé, ježto z tvých rukú přijímají a ježto jsou vraždilníci, cizoložníci, loupežníci i zjevní morděři.“ Odpověděl kněz Ambrož: „Žádného tu není tak velikého lotra jako ten, kterýž visel s Kristem na kříži, však Pán Kristus před ním svého ráje nezavřel.“

Téhož léta při slavnosti svatého Prokopa přitáhlo veliké množství Němcuov a jiných národuov císaři na pomoc a položili se mezi Holajšovici a Ovencem, Bubny a Bruskou nad

Hádaní měšťánina
hradeckého s knězem

Letní a císař přijel mezi ně. A nazajtří, povolav některých cizozemcuov znamenitějších, jel s nimi na hrad svatého Václava a vzav z rukou kněžských korunu královskou, kázal se jí na království české korunovati, a tu pobrav poklady, jenž byly v místech tajných, kterých král Václav i otec jeho nahromáždil, platil jimi žoldnéřuom.

Při tom korunování bylo rokováno, aby císař rozkázal na Vítkově hoře udělati baštu a okolo ní příkopy a tu aby dobře lidem osadil, a bude tak, jako by měl okolo města tři hrady, a tak nebude moci žádný špiže do Prahy dodati. Taková rada, ač se dosti tajně dala, však Žižka, kterýž toho času do Prahy přijel, co se jednalo, o tom zvěděl, kterýž hned té první noci kázal veliká dva sruby na té hoře (jako dvě jistby) udělati a příkopy nevelikými je okopati a zdí dosti tlustú odělati toliko z kamení a z hnoje. Nazajtří pak, to jest v neděli po svaté panně Markétě, lid císařský přepravivše se přes řeku pod Bubny, i položili se na Špitálském poli, v pondělí pak šli k šturmu k srubuom Žižkovým a on se tu statečně bránil, ale byl by se nikterakž neobránil, než že kněží někteří z Prahy pochytivše tělo boží, i šli jemu na pomoc a lid všecken to vida, běžali mnozí za těmi kněžími s cepami a s palicemi a tak Žižku retovali a mnoho tu u toho šturmu Němcuov zbili a někteří, vytáhše děla a houfnice před Poříckú bránu proti mlýnuom, jenž sloví Na kameni, tu od špitála malomocných na lid císařský velmi ukrutně na Špitálské stříleli, a mnoho jich na těch polích zuostalo. Třetího dne císař hnul se s svým lidem a odtrhl do Prahy, zloupiv kostely a zvláště kostel svatého Víta na hradě pražském, mnoho kalichův, monstrancí a jiných klenotův kostelních stříbrných i zlatých pobral, také i stříbrné veliké obrazy, nadto i svátost říšskou z Karlštejna s sebou vzal a Němcuom ji zastavil. Pražané pak, že tu na té Vítkově hoře zvítězili, někteří chtěli, aby slula ta hora Vítězitedlná, a jiní chtěli říkati Kalich, protože

Císař Zigmund
českú korunou
korunován

Žižka
na Vítkově hoře
se obránil

Císař zloupil
kostely

Svátost zastavená

sú tu pro boží kalich bojovali, někteří pak říkali i dodnes říkají Žižkova hora.

Nazajtrší po svatém Jakubu, apoštolu božím, táboři a Pražané o to se snesli a na tom zůstali, aby dílo své začaté dokonali a kláštery ty, kteréž sú v městech pražských vybrali a vypálili, aby je rozbořili, tak aby nezuostal kámen na kameni, Pražané aby klášter křižovnický na Zderazu rozbořili a táboři svatého Klimenta, a tak sú udělali, že obojí s velikú prací zdi podlamovali, aby padaly a bořily se. Při boření kostela svatého Klimenta zed kostelní jedna od strany puolnoční nenadále upadla a šestmezčítma výborných pacholkuov z týchž dělníkův zařítla a jiní ten div vidúce od toho díla přestali a kus druhé strany téhož kostela zuostal a stojí až do dnešního dne.

Toho také dne Pražané novoměští pilně klášter zderazský bořili a kamení před své domy vozili. I byl toho času správci obce novoměstské nějaký Mach, příjmím Trousil, kterýž měl duom na ryňku proti kotcuom zadkem k kostelu zderazskému, ten přiběhl vnahle mezi dělníky a nedal více toho kostela zderazského svatého Petra bořiti a řka: „Nechte toho, to já sám obořím a kamení hned tu do svého domu zadkem odvoziti rozkáži,“ a oni hned přestali a on osmý den umřel a ten kus kláštera pro budúcí památku až do dnešního dne zuostal.

V sobotu na den svatého Vavřince kněz Koranda s jinými kněžími tábořskými, pojavše nětco lidu pražského a tábořského, i táhli z Prahy pod praporci s tělem božím k Zbraslavi a vběhli do kláštera, an jim žádný nebránil, a vypravše z něho, což tam bylo, navracovali se zase s veselím, zpívajíce píseň „Toť sú věci posvátné, nám připravené“. Jiní to slyšíce také z Prahy běžali, pospíchajíce k témuž klášteru zbraslavskému, zpívajíce píseň „Požádejmež všickni toho“, a ti poslední našli sklep pod zemí, v němž bylo několik suduov vína mnichovského, kteréž pili bez míry, a pobravše obrazy dřevěné a tabulky zlámané nesli do

Prahy, zpívajíce „Veselýť nám den nastal“. Někteří pak tím vínem mnichovským tak se utrápili, až se po polích a jiní po ulicích váleli. Poslední zajisté přiběhše a bráti co nemajíce klášter ten překrásný a nadmíru vystavený zapálili, kterýž všecken z gruntu vyhořal.

Toho dne času večerního vzavše pochodně, lucerny a smolnice šli, aby k Vyšehradu šturmovali, ale ti, jenž byli na Vyšehradě, zname navše ta světla zdaleka, kázali je pustiti skrze bránu Jeruzalemskú pokojně až k vratuom hradovým, a upokojili se tak, jako by žádný na zámku o tom nic nevěděl, a když oni počali vrat sekati sekerami, žoldněři na ně vyskočivše bili ty vožralce kamením, a oni vidúce, že se na ně síla z zámku valí, utíkali, ale brána ta Jeruzalémská byla zavřina, tu Vyšehradští mnoho jich zbili. Nazajtrší pak ráno v neděli, pobravše ty zbité, k vodě je nosili a vloživše jich na vory osmdesát, do Prahy je po vodě poslali.

Času toho táboři zbourivše se pravili, že chť všickni z Prahy jíti, kladúce toho příčinu, že by konšelé obojího města k nim chuti neměli a že neradi toho vidí, že oni kláštery boří. Kněží pražští, uradivše se na to s některými z obce, v neděli po slavnosti Panny Marie na nebe vzetí obě obce na rathouzy svolali. Tu kněz Jan kazatel, mnich z kláštera Matky boží Sněžné, vzal pečet městskú z ruky purgmistra staroměstského a vyzdvihl starú radu a nasadiv nových konšelův, dav jednomu z nich pečet, kterémuž bylo jméno Bartoš Bloudil, purgmistrem jej učinil. I šli opět ti kněží na rathouz novoměstský, a tu nalezše obec shromážděnú, kněz Jan, mnich předřčený, učinil tolikéž, a to se stalo z té příčiny, aby táborové, majíce ty konšely nové milostí k sobě nakloněné, z Prahy neodcházeli, a byla-li by toho potřeba, aby proti Zigmundovi císaři Pražanuom pomáhali a zatím tu v klášteřích hospodařovali. Pátý den po sazení nových konšeluov táboři se zdvihli a ven z Prahy pod svými praporci (na nichž byli kalichové namalováni) táhli,

Klášter zderazský,
klášter svatého
Klimenta
rozbořili

Vyšehradští
pobili Pražany

Klášter zbraslavský
vybrali Pražané
a vypálili

Mnich v Praze
radu obnovoval